

BMT Baş katibinin global atəşkəs çağırışı fonunda Ermənistanın müharibə hazırlıqları

BMT Baş Məclisinin 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclasda çıxış edən təşkilatın Baş katibi Antonio Quterres növbəti 100 gün ərzində – cari ilin sonunadək bütün münaqişələrdə atəşkəsin təmin edilməsi ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət qəbul etdi. Analoji müraciəti cənab Quterres bu ilin mart ayında da etmişdi. BMT rəhbərinin global atəşkəsin təmin edilməsi ilə bağlı hər iki müraciətinin əsas motivi pandemiya ilə səmərəli mübarizənin aparılması reallığından qaynaqlanır. Səmərəli oldumu? Cənab Quterresin istinad etdiyi statistika bu sualın müsbət cavablandırılmasına imkan vermir. BMT Baş katibinin birinci çağırışına 180 dövlətın dəstək verdiyi vurğulansa da, konkret olaraq münaqişə ocaqlarından yalnız Kamerunda, Kolumbiyda və Filippində hərbi toqquşmalara nisbi pauza verildiyi bildirilmişdir. BMT Baş katibinin hər iki müraciətini qulaqardına vuran dövlətlərin sırasında Ermənistan ön sıralardadır.

BMT TŞ-nin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı qətnamələrini icra etməyən və buna görə cəzasız qalan Ermənistan tərəfinin sözügedən beynəlxalq təkilatın rəhbərinin tövsiyə xarakterli müraciətlərinə də məhəl qoymayacağına qətiyyət təccüblənmək lazım deyil. Təkcə işğalçı Ermənistan dövlətinin son hərbi təxribat və avantüralarının təhlili belə qənaətə gəlməyə ciddi əsaslar yaradır. Eyni zamanda, bu təxribatlara münasibətdə beynəlxalq ictimaiyyətin müəmmalı seyriçə davranışı da çoxsaylı suallar doğurur. BMT kimi nəhəng universal beynəlxalq təşkilat belə həmin sualların qarşısında acizlik nümayiş etdirir. Bu vəziyyət isə məlum münaqişənin sülh danışıqları ilə deyil, hərbi yolla nizamlanması ehtimalını xeyli dərəcədə artırır. Bir çox hallarda isə hətta onu labüd edir. Bunu faktlar da təsdiqləyir.

Birincisi, qəbulundan 27 ildən artıq bir müddət keçməsinə baxmayaraq, niyə BMT TŞ-nin Ermənistan -- Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamə icra olunmur. Həmin qətnamələrdə qeyd olunub ki, erməni silahlı qüvvələri işğal altındakı Azərbaycan ərazilərindən tamamilə, dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmalıdır. Ermənistan həmin qətnamələrə məhəl qoymur və icra etməkdən boyun qaçırır. Halbuki BMT Nizamnaməsinin 25-ci maddəsinə əsasən BMT TŞ-nin qətnamələrinin icrası icbaridir, məcburidir. Nəticədə məlum qətnamələrin icrasına məcbur edilməyən Ermənistan dövlətində arxayınçılıq sindromu formalaşır və onu yeni cinayətlər törətməyə şirnikləndirir.

İkincisi, Azərbaycan Respublikası

BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə (ərazisi təcavüzə məruz qalan dövlətin fərdi və kollektiv müdafiə hüququ vardır) istinad edərək, işğal altındakı ərazilərini istənilən vasitə ilə, o cümlədən hərbi yolla azad etmək hüququna malikdir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2001-ci il 11 sentyabr tarixində ABŞ ərazisi beynəlxalq terror hücumuna məruz qalarkən Pentaqon məhz həmin 51-ci maddəyə istinad edərək Əfqanıstanda Taliban rejimi əleyhinə hərbi əməliyyatlara başladı. Bəs onda Azərbaycanın işğal altındakı torpaqlarını hərbi yolla qaytarmaq hüququna münasibətdə beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusilə də ATƏT-in Minsk qrupu nə üçün diametral fərqli mövqe nümayiş etdirir, sülh prosesinə alternativ görmür? Nəticədə illər keçir, status-kvo vəziyyəti dəyişmir ki, dəyişir? Bu, Ermənistanın maraqlarına cavab verir. Azərbaycanın isə səbri tükənməkdədir.

Üçüncüsü, Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyi “Qarabağ Ermistandır” fikrini səsləndirməklə danışıqların davam etdirilməsini lüzumsuz etmişdir. Təsadüfi deyildir ki, sentyabrın 21-də BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclasda eləcə də, Assambleyanın 75- ci sessiyasının ümumi debatlarında videoformatda çıxış edən Prezident İlham Əliyev beynəlxalq ictimaiyyətin nəzərinə çatdırmışdır ki, “Ermənistanın baş naziri ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqların format və mahiyyətini məqsədyönlü şəkildə pozur. Onun “Qarabağ Ermənistanıdır” bəyanatı danışıqlar prosesinə ciddi zərərdir. O, danışıqlar prosesində əsassız şərtlər irəli sürür. Onun Azərbaycana qarşı irəli sürülmüş qəbul edilməz “yeddi şərti” tərəfimizdən rədd edilmişdir. Sülhə nail

olunması üçün bizim yeganə şərtimiz var. Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın işğal edilmiş bütün ərazilərindən çıxarılmalıdır. Bütün dünya Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsi olaraq tanıyır.” Heç şübhəsiz, bu halda mahiyyəti üzrə aparılmayan danışıqlar Azərbaycan üçün heç bir mənə və əhəmiyyət kəsb etmir. Ermənistan məlum davranışı ilə faktiki olaraq danışıqlar prosesindən çıxdığını bəyan etmişdir. Danışıqların alternativini isə müharibədir. Deməli, Ermənistan bilərəkdən və məqsədyönlü şəkildə münaqişənin tənzimlənməsi prosesini hərbi müstəviyə sürükləməkdədir.

Dördüncüsü, Ermənistan tərəfi müharibəni labüdləşdirmək yönündə təxribatçı bəyanatlarını davam etdirərək əvvəlcə Suriyadan, indi isə Livandan etnik ermənilər adı altında əsasən Yaxın Şərqdə fəaliyyət göstərən terrorçu qruplaşmaları işğal altındakı Azərbaycan ərazilərinə köçürür və 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasının tələblərinə daban-dabana zidd olan qeyri-qanuni məskunlaşma siyasətini həyata keçirir. Bu addım, Ermənistanın işğal altındakı 7 rayona münasibətdə tutduğu əvvəlki yanaşmadan imtina baxımından da diqqətdən yayınmır. Əvvəllər Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyi guya ki, işğal altındakı 7 rayona “təhlükəsizlik zolağı” kimi baxdığını bəyan edirdisə və bu ərazilərin müəyyən güzəştlərin müqabilində azad ediləcəyinin mümkünliyünü dilə gətirirdisə, yeni qeyri-qanuni məskunlaşma siyasəti ilə bu “konsepsiya”larından da imtina etdiklərini gizlətmirlər. Bu, mövqe sülh deyil, məhz müharibə versiyasını heç zaman olmadıqı qədər aktual edir.

Bəşincisi, Ermənistanın baş naziri ölkəsinin deyil, Dağlıq Qarabağdakı kriminal oyuncaq rejim və Azərbaycanın danışıqlar prosesinin tərəfləri olduğunu israrla bəyan edir. Bu yanaşma mahiyyətcə təxribatçı olub, Azərbaycan üçün qəbul edilməzdir. Bu mövqe danışıqlar prosesinə arxadan vurulan növbəti zərbədir. Bu yanaşma Ermənistan tərəfdən müharibənin başlanmasına “yaşıl işıq” yandırmaq anlamında qəbul edilməlidir.

Altıncısı, Ermənistan tərəfi tələm-tələsik ölkənin hərbi və milli-təhlükəsizlik strategiyalarında ciddi dəyişikliklərə imza atmışdır. Bu sənədlərin mətnindən “barıt” qoxusu gəlir. Müvafiq sənədlərdə ilk dəfə açıq mətnlə 2 dövlət: Azərbaycan və Türkiyə düşmən dövlətlər kimi təqdim olunur. Bu dümənçilik xəttinin qarşılığında Ermənistan–Yunanistan–Kipr üçtərəfli

əməkdaşlığına strateji əhəmiyyət verilir. Qardaş Türkiyə dövlətinin adları qeyd edilən Yunanistan və Kiprlə gərgin münasibətlərdə olduğunu nəzərə alsaq, Ermənistanın hər iki dövlətlə isti münasibətlər fəzasına daxil olması-nın səbəb və motivlərini başa düşmək elə də çətin məsələ deyildir. Deməli, Ermənistanın hazırlığına başladığı müharibədə müttəfiq qismində hansı dövlətləri görəcəyinin konturlarını da gizlətmir. Bu davranış siyasi avantüradır və onun ağır hərbi nəticələrinin olacağı şübhə doğurmur.

Yeddincisi, Prezident İlham Əliyevin sözügedən iclasda qeyd etdiyi kimi, Ermənistanın baş naziri Azərbaycana qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyə məcbur ediləcək on minlərlə mülki vətəndaşdan ibarət silahlandırılmış mülki könüllülər dəstələrinin yaradılmasını elan etmişdir. Bu, Ermənistan rəhbərliyinin yeni təcavüzkar niyyətini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Ermənistanın müdafiə naziri Azərbaycanı “yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə” bəyanatları ilə hədələyir.

Nəhayət, Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin məlum “iyul təxribatı” və “avqust diversiya hərəkatları” regionda ədalətli sülhün bərpasına olan kövrək ümidlərin üzərindən çarpaz xətt çəkir. Xüsusilə də son iki ay ərzində həm Serbiya, həm də Rusiyadan Ermənistanla silah-sursat daşınması münaqişəsinin dinc yolla həlli imkanlarını sözün həqiqi mənasında “dəfn” etməkdədir. Sülh prosesi “reanimasiya”dadır.

Bütün bu sadalanan reallıqlar fonunda güclü Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızı yağı düşməndən azad etmək kimi müqəddəs vəzifəni yerinə yetirməyə tam hazırdır. Ali Baş Komandanın güclü iradəsi və qətiyyəti, xalqın Prezidentinə olan birmənalı dəstəyi və onun ətrafında monolit birliyi, Türkiyə kimi güclü qardaş dövlətin Azərbaycanın yanında olması və onun atacağı istənilən addımı müdafiə etməsi, dost Pakistan dövlətinin ölkəmizə kömək etməyə hazır olduğunu bəyan etməsi və digər həlledici amillər qaçılmaz görünən müharibədə Azərbaycanın tam qələbəsini təmin edən mühüm amillərdir. O qələbə ki, şəhidlərimizin ruhunu şad edəcək, o qələbə ki, Şuşamızı, Xankəndimizi və işğal altındakı digər ərazilərimizi bizə qaytaracaq. Böyük Qələbə arzusu ilə!

Elman NƏSİROV,
Milli Məclisin deputatı,
YAP Beynəlxalq əlaqələr,
mədəniyyətlərarası dialoq və
inteqrasiya komissiyasının katibi